

Kuntastrategia 2025

Valtuustokauden 2021 - 2025 tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja strategisesti tärkeät kumppanit

LUONNOS

Kuntastrategia

Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, josta kunnan kaikki keskeisin päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen johdetaan. Kuntalain 37§ mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. (KL 410/2015).

Kuntastrategian on käsitettävä kunta laajasti kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, paikallisen elinvoiman ja elinympäristön kehittäjänä sekä organisaationa ja monitoimialaisena konsernina.

Kuntalain 1 § mukaan "Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla." On tärkeää, että YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja viitekehys otettaisiin kunnissa strategian, ohjelmien, suunnitelmien ja budjetoinnin pohjaksi. Strategia on työkalu vision saavuttamiseksi.

PESTEL

Toimintaympäristön analyysi

Muutosvoimat

Poliittiset

- sote-uudistus
- Lappi-sopimuksen aluerakennevisio
- informaatiovaikuttamisen vs. sananvapaus (vastakkainasettelun vähentäminen)
- osallisuus vs. keskitetyt päätökset (osallisuuden laajentaminen mutta ketterät päätökset)
- digitaalinen osallistuminen, etätyökalut päätöksenteossa
- päätöksenteon avoimuus
- tiede ja tiedolla johtaminen
- uusi valtuusto

Ekonomiset

- kiertotalouden merkitys
- työn rakenteet
- jatkuva osaamisen kehittäminen
- kulutuksen muutos
- elvytysrahat, yhteistyön tarve, sekatalous, valtion rooli, vihreä elvytys
- ostovoima ja rahankäyttö (väestörakenne)
- kuntatalouden epätasapaino ja sote-uudistuksen vaikutus
- Muonion kuntatalouden näkymät ja talouden elpyminen
- työvoiman kohtaanto-ongelmat
- TE-palveluiden siirto kunnalle

Sosiokulttuuriset

- väestön ikääntyminen ja monimuotoisuus --> palvelujen tarve, uudet asiakasryhmät ja infratarpeisiin, asumisratkaisut, vaikutus esim kaavoitukseen, koulutuksen ja päivähoiton tarve, työvoiman saatavuus
- eliniät pidentyvät, syntyvyys laskee
- väestön keskittyminen (väestöennuste) (monipaikkaisuus, etätyö)
- eriarvoisuus kasvaa
- turvallisuus
- elinympäristön laatu
- hyvinvointikertomus, hyte-kerroin
- sote-uudistus
- koronan vaikutus

Teknologiset

- muuttaa toimintatapoja
- tekoälyn hyödyntäminen
- teknologi ymmärrys ja -osaaminen korostuu
- hyödyntäminen palveluissa
- uusiutuva energia halpenee
- eriarvoisuus kasvaa
- osallisuus ja yhteisöllisyys
- turvallisuus

Ekologiset

- ilmaston lämpeneminen, arktisuus
- maailman puhtaan ilma, vesi
- ilmastopakolaisuus
- äärimmäiset sääolosuhteet
- luonnon monimuotoisuus, luontosuhde, koskemattomuus
- resurssien ylikulutus
- jätteiden määrä
- taudit
- saavutettavuus ja julkisen liikenteen kehittäminen
- infran kehityksessä mukana pysyminen
- kuluttajien käytöksen muutos

Lait

- kunnan rooli työllisyyspalveluiden järjestäjänä
- direktiivit esim. puhtaiden ajoneuvojen direktiivi
- jätehuollon järjestäminen
- maankäyttö- ja rakennuslaki
- kaksivuotinen esiopetus, pakollinen toinen aste
- rahoitusohjelmat, ohjelmakauden vaihdos
- kuntalaki
- terveydenhuoltolaki
- GDPR
- Agenda 2030

Muonion kunnan visio ja arvot 2025

”Luonnostaan vastuullinen, aidosti avoin ja onnellinen Muonio”

- Yrittäjäystävällinen
- Yhteistyökykyinen
- Kansainvälinen
- Suvaitsevainen

Muonion kuntastrategia toteuttaa Agenda 2030 – kestävän kehityksen toimintaohjelman mukaisia tavoitteita

Strategia toteuttaa erityisesti seuraavia Agenda 2030 –ohjelman mukaisia tavoitteita:

Tavoite 3: "Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille"

Tavoite 4: "Hyvä koulutus"

Tavoite 8: "Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja"

Tavoite 9: "Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita"

Tavoite 11: "Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat"

Lisäksi strategia edistää seuraavia Agenda 2030 – ohjelman mukaisia tavoitteita:

Tavoite 10: ”Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä”

Tavoite 12: ”Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys”

Tavoite 17: ”Yhteistyö ja kumppanuus”

1: ”Elinvoima vahvistuu kestävästi”

Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- **Vuonna 2025 Muonio on tunnettu ympärivuotisesta, kansainvälisestä elinkeinoelämästä.**
- Mahdollisuus elinkeinoihin syntyy puhtaasta luonnosta, josta pidämme huolen myös tulevaisuudessa.
- Vahvistamme elinvoimaisuutta järkevällä kaavoituksella

Valtuustokauden 2021 - 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yrittäjäystävällinen kunta – ympärivuotinen ja kansainvälinen elinkeinoelämä Edistämme mahdollisuuksia monipuoliseen, ympärivuotiseen, kansainväliseen ja monipaikkaiseen elinkeinoelämään. Vahvistamme Muonion asemaa ja sijaintia merkittävänä tutkimus-, testaus- ja osaamisalueena uusille innovaatioille, teknologioille ja tuotekehitykselle, joissa voidaan hyödyntää luonnon ja ilmaston olosuhteita kestävästi. Tuemme elinkeinojamme korona-ajasta elpymisessä.	Laadukkaiden ja monipuolisten yritysneuvontapalvelujen tarjoaminen yrityksen eri tilanteisiin, erityisesti kasvupolulla tukemiseen.	 8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
	Yritysten, oppilaitosten ja kunnan välisen verkottumisen ja yhteistyön edistäminen paikallisesti, seutukunnallisesti ja kansainvälisesti. Edistämme työelämän ja oppilaitosten yhteistyön tiivistämistä.	 9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA
	Etätyömarkkinoiden ja muiden moniammatillisten mahdollisuuksien hyödyntämisen edistäminen ympärivuotisen työllistymisen keinoina.	

Strategisesti tärkeät kumppanit

Rahoittajat ja viranomaiset (TE, ELY, LL, BF jne)
Yrittäjät
SYP-verkosto
Yrittäjäjärjestö
Muonion Matkailu ry
Tunturi-Lapin Kehitys
Torniolaakson neuvosto
Lappia

1: ”Elinvoima vahvistuu kestävästi” Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- Vuonna 2025 Muonio on tunnettu ympärivuotisesta, kansainvälisestä elinkeinoelämästä.
- ***Mahdollisuus elinkeinoihin syntyy puhtaasta luonnosta, josta pidämme huolen myös tulevaisuudessa.***
- Vahvistamme elinvoimaisuutta järkevällä kaavoituksella.

Valtuustokauden 2021- 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Luonnostaan vastuullinen kunta Vahvistamme kunnan ekologista kestävyyttä ja pidämme huolta luontoympäristöstä yhdessä yrityskentän toimijoiden, sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa.	Liikenneyhteyksien, joukkoliikenteen ja alueen saavutettavuuden kehittäminen: • Maantieliikenne • Rautatieliikenne • Lentoliikenne • Tietoliikenne • Kevyt liikenne	 Kierrätysasemat (12) Maa- ja puutarhatalousyritysten määrä (2) Yhteistyö kestävässä kehityksessä (17) Ilmanlaatu (11) Kasvihuonepäästöjen pitoisuudet (12) Hiilinielupotentiaali (13)
	Kiertotalouden, lähiruoan ja –palvelujen käytön edistäminen sekä kestävien hankintojen periaatteiden huomioiminen hankinnoissa.	
	Ekologisesti kestävä kunnan tiekartan ja toimenpideohjelman laatiminen: • nykytila ja tavoitetila • osio sektorirajat ylittävästä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja hillitsemisen keinoista, energialähteet • tiekartta • vaikutukset	

Strategisesti tärkeät kumppanit

Lapin Liitto
ELY, Traficom
Muonin Matkailu ry
Lapeco
Rinki
Yrittäjät
Ympäristöterveys
Hyvinvointialue
Tuottajat
Yrittäjäjärjestö

1: ”Elinvoima vahvistuu kestävästi”

Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- Vuonna 2025 Muonio on tunnettu ympärivuotisesta, kansainvälisestä elinkeinoelämästä.
- Mahdollisuus elinkeinoihin syntyy puhtaasta luonnosta, josta pidämme huolen myös tulevaisuudessa.
- **Vahvistamme elinvoimaisuutta järkevällä kaavoituksella.**

Valtuustokauden 2021- 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Kestävä maankäyttö ja rakentaminen Ohjaamme kestävää maankäyttöä ja rakentamista kaavoituksella, maapolitiikalla ja liikenneverkkosuunnittelulla. Rakennamme, ylläpidämme ja sopeutamme infraa järkevästi sosiaalisesta, ekologisesta ja taloudellisesta näkökulmasta käsin.	Kestävän liikkumisen strategian laatiminen ja toimeenpano esim.: • liikenneverkkosuunnitelma • kevyt liikenne • joukkoliikenne • koulu- ja työmatkaliikenteen turvallisuus • verkostoihin kuulumisen esim. pyörämatkailukunnat, Fiksusti kouluun	 Henkilöautokanta (11) Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta (11) Pyöräilykuntien verkosto (11) Paikallisen turvallisuuden toimet (16) Ohjelma on laadittu KYLLÄ / EI Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin (12) Asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä (11) Kuntajohdon osallisuustoimien kokonaispistemäärä (10) Virkistys- ja urheilualueet (4)
	Maapoliittisen ohjelman laatiminen esim: • tonttimaan tarjonnan edistäminen ja maankäyttö • ulkoilureitti-infran monikäyttöisyyden, esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen • kaavojen ajantasaisuuden tarkistaminen • kohderyhmien huomiointi	
	Kunnan omistamien kiinteistöjen toimitilaohjelman päivittäminen ja täytäntöönpano.	

Strategisesti tärkeät kumppanit

Seutukunta,
Lapin Liitto
ELY, Traficom
Liikenneturva
Maanomistajat
ELY, Traficom,
Leader
3. Sektori
Metsähallitus
Paliskunta
Tytäryhtiöt
Yrittäjät

2: ”Kuntatyö siirtyy uuteen aikaan”

Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- **Vuonna 2025 Muonion kuntaorganisaatio on virkistynyt, oppinut uutta ja rakentaa tulevaisuuden kuntaa yhteistyössä.**
- Suhtaudumme ennakkoluulottomasti uusiin mahdollisuuksiin, kerromme itsestämme maailmalle ja tartumme edelläkävijöinä teknologian uusiin ihmeisiin.
- Pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme osaamisen kehittämiseen.

Valtuustokauden 2021- 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Strategisesti tärkeät kumppanit
Yhteistyöllä sujuvat ja saavutettavat palvelut Kehitämme palveluidemme laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä: suunnittelemme ja tuotamme yhä enemmän palveluita yhteistyössä asiakkaiden, henkilöstön ja sidosryhmien kanssa heitä osallistaen, heidän osaamistaan hyödyntäen ja vahvistaen. Palvelumme ovat mahdollisimman paikkariippumattomia, sujuvia ja saavutettavia.	Kunnan palveluprosessien muotoilun käynnistäminen, systemaattinen kehittäminen ja osaamisen vahvistaminen. Esimerkkejä: • Palveluprosessien tai niiden osien digitalisointi/sähköistäminen • Palveluprosessin järkevöittäminen oma tuotanto - yhteistuotanto – ostopalvelu • Oppilaitosyhteistyön mahdollisuuksien hyödyntäminen		3. Sektori Oppilaitokset
	Eri yhteistyötahoille ja paikallisille toimijoille suunnattujen avustusjärjestelmien yhtenäistäminen ja monipuolistaminen.	Aukkaiden osallistumiskeinot julkaistu verkossa (11) Aukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä (11) Järjestötoiminnan aktiivisuus (10) Digipalvelujen kehittyneisyys (9) Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteutuminen (K/E)	
	Kunnan toimialarajat ylittävien toimintamallien ja paikallisen osaamisen sekä yhteistyön hyödyntäminen saavutettavien, oikea-aikaisten, monipuolisten ja matalan kynnyksen palveluiden tuottamisessa, palveluohjauksessa sekä kohderyhmien saavuttamisessa.		

2: ”Kuntatyö siirtyy uuteen aikaan” Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- Vuonna 2025 Muonion kuntaorganisaatio on virkistynyt, oppinut uutta ja rakentaa tulevaisuuden kuntaa yhteistyössä.
- ***Suhtaudumme ennakkoluulottomasti uusiin mahdollisuuksiin, kerromme itsestämme maailmalle ja tartumme edelläkävijöinä teknologian uusiin ihmeisiin.***
- Pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme osaamisen kehittämiseen.

Valtuustokauden 2021- 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Strategisesti tärkeät kumppanit
Vaikuttavuutta ja vakuuttavuutta tiedolla johtamisella – aidosti avoin kunta Panostamme laadukkaaseen asioiden valmisteluun, arvioimme päätösten ennakkovaikutuksia ja mahdollistamme tietoon pohjautuvan päätöksenteon. Ylläpidämme rakentavaa keskustelukulttuuria henkilöstön, päättäjien ja kuntalaisten välillä. Hyvällä tietoon pohjautuvalla päätöksenteolla saamme toimintaamme lisää toivottua vaikuttavuutta ja rakennamme luottamusta kuntalaisten ja kunnan välille.	Avoimuuden, läpinäkyvyyden sekä osallistumis- ja vaikuttamistapojen kehittäminen: • viestitään avoimesti ja oikea-aikaisesti, keskustellaan rakentavasti • valmistellaan osallistavasti (esim. budjetointi) • otetaan laajemmin käyttöön ennakkovaikutusten arviointi • mahdollistetaan päättäjien, henkilöstön ja kuntalaisten välinen vuoropuhelu	 Asukkaiden osallistumiskeinot julkaistu verkossa (11) Asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä (11) Kuntajohdon osallisuustoimien kokonaispistemäärä (10) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet (3) EVA:n käyttäminen	Kuntaliitto Tunturi-Lapin Kehitys 3. Sektori Palveluntarjoajat THL Avi Hyvinvointialue
	Yhtenäisten asianhallintajärjestelmien käyttäminen ja siihen liittyvien valmiuksien vahvistaminen säännöllisesti.		
	Hyvinvointikertomuksen käyttöönotto tiedolla johtamisen työvälineeksi ja sitä toteuttavien suunnitelmien toimeenpano.		

2: ”Kuntatyö siirtyy uuteen aikaan”

Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- Vuonna 2025 Muonion kuntaorganisaatio on virkistynyt, oppinut uutta ja rakentaa tulevaisuuden kuntaa yhteistyössä.
- Suhtaudumme ennakkoluulottomasti uusiin mahdollisuuksiin, kerromme itsestämme maailmalle ja tartumme edelläkävijöinä teknologian uusiin ihmeisiin.
- ***Pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme osaamisen kehittämiseen.***

Valtuustokauden 2021- 2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Strategisesti tärkeät kumppanit
Virkistynyt, osaava, vetovoimainen ja suvaitsevainen organisaatio Uudistamme organisaatiokulttuuriamme ketterään, kokeilevaan ja osallistavaan suuntaan. Meidät tunnetaan työtyytyväisyydestä, yhteistyökykyisestä ja osaavasta henkilökunnasta. Olemme luotettava yhteistyökumppani.	Teemme tekoja työhyvinvoinnin ja -tyytyväisyyden eteen veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi. Esimerkkejä: • Tiimipäivät ja yhteinen aika • Edut, työmatkaliikunta, työnantajamielikuvan kehittäminen • Hyvinvointia tukevat joustavat työteon käytännöt • Asiantuntija-avun tai hankkeiden hyödyntäminen työ kulttuurin kehittämiseksi	 Kuntajohdon osallisuustoimien kokonaispistemäärä (10) TEAviisari kaikki sektorit/kuntajohto Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet (3) Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteutuminen (K/E)	
	Otamme käyttöön tapoja hiljaisen tiedon ja osaamisen siirtämiseksi sekä jakamiseksi. Esimerkkejä: • Varahenkilö-/sijaispankki, työnkierto • Verkostomaiset toimintamallit • Kokeilukulttuurin toimintamallit		
	Henkilöstön ja luottamushenkilöiden kouluttautumisen tukeminen, mahdollistaminen ja osaamisen päivittämiseen kannustaminen.		

3: ”Elämme onnellista arkea” Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- **Vuonna 2025 muonilaiset ovat tyytyväisiä ja onnellisia. Luonto on meille tärkein hyvän olon lähde.**
- Hyvä arki on meille tärkeää ja Muoniossa on erilaisia mahdollisuuksia asumiseen jokaiselle.
- Olemme yhteistyökykyisiä maakuntaan päin. Luomme terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä kaikkien halukkaiden kanssa.

Valtuustokauden 2021-2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yhdenvertainen oikeus elinikäiseen kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen Uudistamme sivistyspalvelujen toimintatapoja ottamalla käyttöön uusia innovaatioita palvelutuotannossa. Järjestämme laadukasta 2. asteen koulutusta Muoniossa. Panostamme koronan aiheuttamien oppimiseen ja kasvuun liittyvien haasteiden korjaamiseen.	Yhteistyömahdollisuuksien aktiivinen etsiminen ja yhteistyön tiivistäminen koulutuksen järjestämisessä sekä yhtenäisen koulupolun mahdollistamisessa Muoniossa vähintään toiselle asteelle asti. Luomme polkuja työelämään.	
	Luonnon roolia hyvän olon lähteenä vahvistetaan ottamalla luontokasvatus läpileikkaavaksi teemaksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle sekä vapaa-ajan palveluihin vauvasta ikääntyviin.	
	Vapaan sivistystoimen, kuten kulttuurin, kansalaisopiston ja kirjaston toimintojen, hyvinvointivaikutusten sekä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen koko kunnan alueella.	

Strategisesti tärkeät kumppanit

Toisen asteen koulutuksen saaneet (4)
 Perusopetuksen investoinnit (4)
 Kulttuurialan opetus kansalaisopistossa (4)
 Kirjaston käyttäjät (4)
 Tapahtumien lukumäärä

3: ”Elämme onnellista arkea” Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet

- Vuonna 2025 muoniolaiset ovat tyytyväisiä ja onnellisia. Luonto on meille tärkein hyvän olon lähde.
- **Hyvä arki on meille tärkeää ja Muoniossa on erilaisia mahdollisuuksia asumiseen jokaiselle.**
- Olemme yhteistyökykyisiä maakuntaan päin. Luomme terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä kaikkien halukkaiden kanssa

Valtuustokauden 2021-2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö Mahdollistamme terveellisen ja turvallisen asumisen sekä viihtyisän elinympäristön vahvistamalla asuntokantaa. Kotiuttamalla ja kotouttamalla kaikki halukkaat Muonioon muuttajat saamme lisää osaavaa työvoimaa alueelle. Luomme edellytyksiä myös kylien kehittymiselle yhdessä kylätoimijoiden, yhdistysten ja asukkaiden kanssa.	Asuntokannan laadun ja turvallisuuden kehittymisen edistäminen sekä fyysisen ympäristön viihtyisyyden ja siisteyden edistäminen koko kunnan alueella.	 Kuntien välinen nettomuutto (8) Väestönmuutos (10) Investoinnit ympäristön huoltoon (12) Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteutuminen (K/E)
	Asumisen mahdollistamiseksi tarvittavien tukipalvelujen ja tuen järjestäminen, esim.: • liikkumisen mahdollistaminen • neuvonta ja tiedottaminen mm. rakentamiseen ja asumiseen liittyen • Lupapalvelut ja lupaprosessien ketteryys • Kotouttamispalvelut	
	Monipuolisten tukitoimien tarjoaminen kylätoimijoille ja yhdistyksille, jolloin kunta toimii kylien kehittymisen mahdollistajana. Esimerkkinä hankeneuvontapalvelut ja viestintäapu sekä yhteisöfoorumit.	

Strategisesti tärkeät kumppanit

3: ”Elämme onnellista arkea” *Strategiakauden 2017 - 2025 tavoitteet*

- Vuonna 2025 muoniolaiset ovat tyytyväisiä ja onnellisia. Luonto on meille tärkein hyvän olon lähde.
- Hyvä arki on meille tärkeää ja Muoniossa on erilaisia mahdollisuuksia asumiseen jokaiselle.
- ***Olemme yhteistyökykyisiä maakuntaan päin. Luomme terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä kaikkien halukkaiden kanssa***

Valtuustokauden 2021-2025 tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Strategisesti tärkeät kumppanit
Hyvinvoiva, tyytyväinen ja turvalliseksi olonsa tunteva muoniolainen – mahdollisuus tasapainoiseen ja onnelliseen elämään Kehitämme sotetu-palveluita yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Moniammatillisella yhteistyöllä pyrimme turvaamaan sotetu-palveluiden laatua, saatavuutta ja läheistä saavutettavuutta tunturi-lappilaisille sekä säilyttämään työpaikkoja ja alan koulutusta paikallisesti. Panostamme koronan jälkeisen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvointivielan korjaamiseen.	Teemme yhteistyötä toimiala- ja kuntarajat ylittävien yhteisten toimintamallien rakentamiseksi ja käyttöönottamiseksi hyvinvointialueen kanssa - toimimme kuntalaisten äänitorvena aluevaltuuston suuntaan. Edistämme työelämän ja oppilaitosten välistä yhteistyötä sote-koulutuksen säilyttämiseksi Muoniossa. Henkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukeviin ennaltaehkäiseviin palveluihin ja toimintoihin panostaminen. Esimerkkejä: • Mielenterveyteystoimet • vertaistukitoiminta, ennaltaehkäisevät toimintamallit kuten esim. Unicef -lapsiystävällinen kunta toimintamallin käyttöönotto Arjen turvallisuuden edistäminen. Esimerkkejä: • harjoitukset & koulutus • Turvallisuussuunnitelmien ja -työkalujen päivittäminen • monitoimijaisten arjen turvallisuuden toimintamallien kartoitus ja mukana oleminen soveltuviin • Turvallisuustyöryhmät ja –verkot, viranomaisyhteistyö	3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA 4 HYVÄ KOULUTUS TEAvisari Kansantauti-indeksi Perusterveydenhuollon investoinnit (4) Liikuntatoimen tekemä seurantatyö Nuorten huonon terveydentilan yleisyys (4) Kaatumisesta johtuvat eläkeikäisten hoitojaksot (4)	Aluevaltuusto Hyvinvointialue Seutukunta Lapin Liitto 3. Sektori Oppilaitokset Viranomaiset

Strategian poikkileikkaavat tavoitteet ja toimenpiteet

Valtuustokauden 2021-2025 tavoite	Toimenpiteet
Monikanavainen, saavutettava ja asiakaslähtöinen viestintä ja markkinointi	Viestintäkanavien ja tiedon jakamisen kehittäminen, avoin ja läpinäkyvä viestintä
	Ohjeistus ja koulutus
	Viestinnän ja markkinoinnin resurssit, yhteistyö ja osallistaminen
Tietoliikenneinfran edellytysten kehittäminen	Luomme mahdollisuuksia ja etsimme kumppanuuksia tietoliikenneinfran kehittämiseksi.
	Teemme edunvalvonta- ja vaikuttamistyötä mm. rahoituksen saamiseksi.
	Rahoitusmahdollisuuksien kartoittaminen ja hyödyntäminen (ml. Tiedonvälitys toimijoille mahdollisuuksista).
Edunvalvonta, yhteistyö ja verkostot yli kunta-, seutukunta-, maakunta- ja valtakuntarajojen	Ajamme aktiivisesti alueen etuja ja otamme kantaa meitä koskeviin asioihin kuntana, yhdessä seutukunnan, maakunnan ja muiden kumppaneidemme kanssa asiasta riippuen. Osallistumme Tunturi-Lapin Kehitys ry:n toimintaan. Keskeisiä edunvalvonnan teemoja ovat alueen saavutettavuus (liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, tiestö, lento- ja raideliikenne), rahoitusmahdollisuudet infran kehittämiseen sekä yritysten investointeihin, luonnon kantokyvyn sekä monimuotoisuuden huomioiminen, poro- ja kalatalouden, maa- ja metsätalouden ja luonnontuotealan toimintaedellytysten turvaaminen. Tieto, vaikutusten arviointi, analysointi ja esittäminen antavat vipuvoimaa mm. edunvalvontaan ja vaikuttamiseen. Vaikutamme aktiivisesti hyvinvointialueeseen yhdessä seutukunnan kanssa. Teemme tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa myös kansainvälisesti mahdollistaaksemme elinikäisen oppimisen mahdollisuudet Muoniossa sekä ajaaksemme yhteisiä etujamme. Etsimme hankekumppanuuksia ja hyödynnämme monipuolisesti ulkopuolista rahoitusta kehittämiseen ja kokeilemiseen.

Mittareiden selosteet

- **Yrityskanta** Kunnan alueella toimivien yritysten lukumäärä 1000 asukasta kohden.
 - **Uudet yritykset** Uusien yritysten määrä tuhatta asukasta kohden.
 - **Yritysten konkurssit** Konkurssin vireille panneiden yritysten määrä suhteessa kunnan koko yritysantaan.
 - **Työpaikkojen moninaisuus (9)** Sektoreiden moninaisuus voi saada arvoja nollan ja sadan väliltä. Mitä suurempi arvo on, sitä moninaisempi on alueellisten työpaikkojen sektorijakauma.
- **Veroaste** Kunnallisveron keskimääräinen vuosittaisen suuruus. Suomessa kunnallisvero on tulovero, jonka suuruus riippuu myös ansiotulojen määrästä ja lajista.
- **Yhteisövero-osuus** Tämä indikaattori kuvaa kuntien osuuksia yhteisöverotuotoista. Tieto on esitetty kumulatiivisena verokertymänä vuoden viimeisimpänä tilitysjaksona.
- **Majoitusliikkeiden käyttöaste** Matkailu edistää alueen elinvoimaisuutta lisäten palveluiden käyttöä sekä työpaikkojen määrää. Majoitusliikkeiden huoneiden käyttöaste.
- **Pendelöinti-indeksi** Kunnan alueelle muualta töihin tulevien ja asuinkuntansa ulkopuolella työskentelevien kunnan asukkaiden suhteen pendelöinti-indeksi-arvona. Indeksiarvot perustuvat asuinpaikkakunnan mukaan määriteltäviin työllisen työvoiman tietoihin. Arvo 100 kuvaa tilannetta, jossa muualta töihin tulevien ja asuinkuntansa ulkopuolella työskentelevien kunnan asukkaiden lukumäärä on yhtä suuri. Arvo 50 kuvaa tilannetta, jossa asuinkuntansa ulkopuolella työskentelevien kunnan asukkaiden määrä on kaksinkertainen alueelle ulkopuolelta töihin tuleviin verrattuna. Arvo 200 kuvaa päinvastaista tilannetta, jossa alueelle muualta töihin tulevien määrä on kaksi kertaa muualla työskentelevien asukkaiden lukumäärää suurempi.
- **Nopean laajakaistan saatavuus** Kiinteän verkon laajakaistasaatavuutta koskevat tiedot kerätään lähtökohtaisesti rakennuskohtaisesti, joten päällekkäiset verkot voidaan huomioida laskennassa. Tilastossa esitetyn kotitaloussaatavuuden voidaan katsoa edustavan melko hyvin myös yrityssaatavuutta, joskin se saattaa olla todellisuudessa joiltain osin suurempi. Saatavuuteen lasketaan kotitaloudet: 1. jossa liittymä on käytössä tai kytkettävissä käyttöön ilman lisärakentamista (esim. valmiiksi rakennettu ja päätetty talokaapeli). TAI 2. jossa verkko on rakennettu asiakkaan sijaintipaikan läheisyyteen asti (esim. tontin reunalle) tai asiakkaan olisi mahdollisuus saada liittymä käyttöönsä tätä vastaavassa ajassa ja vastaavalla hinnalla. Kukin saatavilla oleva liittymä sijoitetaan yhteen nopeusluokkaan loppukäyttäjille markkinoinnissa ilmoitettavan tiedonsiirtonopeuden maksiminopeuden (vaihteluvälin ylärajan) mukaisesti. **Kotitalous** on vakituksessa asuinkäytössä oleva huoneisto.

- **Kierrätysasemat**

Tämä indikaattori esittää kaikki kunnan tai kaupungin alueella olevat kierrätyspisteet tuhatta asukasta kohden. Kierrätyspisteet voivat sisältää yhden tai useamman seuraavista lajittelupisteistä: paperi, tekstiili, metalli, lasi, kartonki- sekä muovipakkaukset.

- **Maa- ja puutarhatalousyritysten määrä**

Tämä indikaattori esittää maa- ja puutarhatalousyritysten määrän väestöä kohden. Indikaattori kuvaa paikallista elinkeinorakennetta ja ruoan omavaraisuusastetta.

- **Yhteistyö kestävässä kehityksessä**

Kestävää kehitystä voi edistää useiden kansallisten sekä kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden kautta, tai esimerkiksi erilaisin sitoomuksin. Tämä indikaattori esittää kestävästä kehityksestä edistävään yhteistoimintaan osallistumista. Jokainen kunta saa pisteen kansallisen tason kestävästä kehityksestä toimintaan osallistumisesta ja toisen pisteen kansainvälisen tason kestävästä kehityksestä toimintaan osallistumisesta.

- **Ilmanlaatu**

Suomen tärkeimmällä ympäristömyrkyllä eli pienhiukkasilla (PM_{2,5}) on selkeä vaikutus ihmisten hyvinvointiin niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Pienhiukkaset ovat kooltaan alle 2,5 mikrometriä (1/4m) ja siksi ne kulkeutuvat helposti hengityselimiin aiheuttaen mm. lisääntynyttä sydän- ja verenkiertoelimistön sairauksista johtuvaa kuolleisuutta, astman pahenemista ja keuhkosityöpää. Pienhiukkaset ovat sekoitus savua, hienojakoista pölyä sekä ilmakehän kaasuista syntyviä hiukkasia ja niiden yleisimmät päästölähteet Suomessa ovat puun pienpoltto ja liikenne. Tämä indikaattori ilmaisee pienhiukkaspitoisuuden (PM_{2,5}) väestöpainotetun vuosikeskiarvon kunnassa. Indikaattorin yksikkö on µg/m³ ja se on laskettu mallittamalla keskimääräinen vuosipitoisuus kilometrin välein ja painottamalla pitoisuutta alueen väkimäärällä.

- **Kasvihuonepäästöjen pitoisuudet**

[SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt \(hiilineutraalisuomi.fi\)](https://www.syke.fi/fi/kuntien-ja-alueiden-khk-paastot)

- **Hiilinielupotentiaali**

Tämä indikaattori esittää alueellisen hiilinielupotentiaalin metsien ja suoalueiden osuutena maa-alueiden pinta-alasta. Mitä suurempi metsien ja suoalueiden osuus on, sitä suurempi on hiilinielupotentiaali.

- **Henkilöautokanta (11)** Tämä indikaattori esittää henkilöautokannan.
- **Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta (11)** Tämä indikaattori esittää vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien autojen osuuden ensirekisteröidyistä autoista. Näitä ovat esimerkiksi hybridi-, kaasu- sekä sähköautot.
- **Pyöräilykuntien verkosto (11)** Tämä indikaattori esittää, kuuluuko kunta pyöräilykuntien verkostoon: 0 = kunta/kaupunki ei kuulu pyöräilykuntien verkostoon, 100 = kunta/kaupunki kuuluu pyöräilykuntien verkostoon
- **Paikallisen turvallisuuden toimet** Tämä indikaattori ilmaisee onko kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa käsitelty paikallista turvallisuussuunnitelmaa ja päätetty siihen liittyvistä toimenpiteistä. 0 pistettä= Ei ole laadittu. 25 pistettä= Ei käsitelty. 50 pistettä= Jaettu tiedoksi. 75 pistettä= Esitelty. 100 pistettä= Keskusteltu ja päätetty toimenpiteistä.
- **Strategiaan kirjattu ohjelma on laadittu KYLLÄ / EI**
- **Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin (12)** Tämä indikaattori esittää kuntien investointimenot puistoihin ja yleisiin alueisiin väestöä kohden.
- **Asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä (11)** Tämä indikaattori ilmaisee, hyödynnetäänkö kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä asukasraateja ja foorumeja asteikolla 0 = Ei ja 100 = Kyllä.
- **Kuntajohdon osallisuustoimien kokonaispistemäärä (10)** Tämä indikaattori esittää kunnan osallisuuden edistämistoimia asteikolla 0-4. Asukkaiden osallistumisen edistämistä koskien arvioidaan, onko kunnan kyseisen vuoden toiminnan suunnittelussa määritelty tätä varten 1) tavoitteet, 2) toimenpiteet, 3) resurssit sekä 4) vastuut. Tulokset esitetään edellisten toimenpiteiden toteutumisen summana.
- **Virkistys- ja urheilualueet (4)** Tämä indikaattori kuvaa virkistys- ja urheilualueiden määrää kunnissa 1000 asukasta kohti. Indikaattori sisältää kaikki rekisteröidyt tiedot seuraavista pääluokista:
 - Virkistys- ja retkeilyalueet
 - Retkeilyn palvelut
 - Ulkokentät ja liikuntapuistot
 - Sisäliikuntatilat
 - Vesiliikuntapaikat
 - Maastoliikuntapaikat
 - Veneily, ilmailu ja moottoriurheilu
 - Eläinurheilualueet
 - Huoltorakennukset

- **EVA:n käyttäminen**
- **Asukkaiden osallistumiskeinot julkaistu verkossa**

Tämä indikaattori esittää pistemääränä, onko kunnan verkkosivuilla avoimesti tarkasteltavissa kuvaus asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista ja -keinoista. Pistemäärä 100 = kuvaus löytyy, 0 = kuvaus ei löydy.

- **Järjestötoiminnan aktiivisuus**
- **Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteutuminen**
- **Digipalvelujen kehittyneisyys**

Indikaattori esittää kuntien digipalvelujen kehittyneisyyttä. Siihen kuuluu mm.:

- Maatalousyrittäjän lomituspalvelu
- Maatalousyrittäjän luvat ja ilmoitukset
- Yrittäjän neuvontapalvelut (esim. neuvonnan ajanvaraus)
- Yritystilojen/-tonttien vuokraaminen/ostaminen
- Esiopetukseen hakeminen/ilmoittautuminen
- Perusopetukseen hakeminen/ilmoittautuminen
- Varhaiskasvatukseen hakeminen/ilmoittautuminen
- E-kirjasto (sähköinen aineisto, lainaaminen)
- Kansalaisopiston kursseille ilmoittautuminen
- Kunnan liikuntatilojen/-vuorojen varaaminen
- Elintarvikelain mukaiset luvat ja ilmoitukset
- Rakennetun ympäristön luvat ja ilmoitukset
- Terveystensuojelulain mukaiset luvat ja ilmoitukset
- Tupakkalain mukaiset luvat ja ilmoitukset
- Ympäristönsuojelun luvat ja ilmoitukset

- Toisen asteen koulutuksen saaneet

Tämä indikaattori esittää toisen asteen koulutuksen saaneiden osuuden.

- Perusopetuksen investoinnit

Tämä indikaattori esittää perusopetukseen allokoitujen investointien osuuden väestöä kohden.

- Kulttuurialan opetus kansalaisopistossa

Tämä indikaattori ilmaisee kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit kunnassa 1000 asukasta kohden.

- Kirjaston käyttäjät

Tämä indikaattori esittää kunnassa sijaitsevien kirjastojen kävijämäärät fyysisinä käynteinä suhteessa kunnan väestöön.

- Tapahtumien lukumäärä kunnassa

- TEAviisari kaikki sektorit/kuntajohto

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimet

Suomalainen terveydenhuoltolaki velvoittaa kunnat seuraamaan asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kunnan on seurattava myös palveluissaan toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kunnan toimintaa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi voidaan mitata esimerkiksi kuntajohdon terveydenedistämisasiivisuutta kuvaavalla indikaattorilla.

Tämä indikaattori kuvaa kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveydenedistämisasiivisuutta asteikolla 0-100. Kunnan pistemäärä lasketaan vertaamalla kuntajohdon toimintaa kuvaavia tietoja oletettuun hyvään käytäntöön.

- Kuntien välinen nettomuutto

Tämä indikaattori esittää kuntien välisen nettomuuton tulomuuttajien ja lähtömuuttajien erotuksena tuhatta asukasta kohti.

- Väestönmuutos

Kaupungistuminen ja maaseudun elinvoimaisuuden takaaminen ovat kestävä kehityksen haasteita. Paikallisten alueiden tulisi houkutella asukkaita sekä uutta liiketoimintaa samalla ylläpitäen olemassa olevien asukkaiden tarpeita ja palvelujen laatua. Tämä indikaattori esittää kunnan väestönmuutoksen. Vuosimuutos esitetään väestön suhteellisenä muutoksena edelliseen vuoteen verrattuna.

- Investoinnit ympäristön huoltoon

Tämä indikaattori esittää kuntakohtaiset investoinnit ympäristön huoltoon väestöä kohden. Ympäristön huoltoon lukeutuvat muun muassa luonnon-, ympäristön-, ilman- ja vesiensuojelu sekä meluntorjunta.

- **Kansantauti-indeksi**

Kansantautien esiintymistä jokaisen Suomen kunnan väestössä voidaan kuvata kansantauti-indeksillä. Indeksillä kuvaa kansantautien esiintymistä suhteessa koko maan väestön keskiarvoon. Kansantauti-indeksiin lukeutuvat taudit ovat diabetes, psykoosit, sydämen vajaatoiminta, nivelreuma, astma, verenpainetauti & sepelvaltimotauti. Kansantauti-indeksi on näiden seitsemän indeksin keskiarvo.

Mitä suurempi indikaattorin arvo on, sitä suurempi on kunnan kansantautien esiintymisaste - Kansantauti-indeksi on ikävakioitu. Koko maan väestön kansantautien esiintymisen keskiarvo on 100.

- **Perusterveydenhuollon investoinnit**

Tämä indikaattori esittää perusterveydenhuoltoon allokoitujen investointien väestöä kohden.

- **Liikuntatoimen tekemä seurantatyö**

- **Nuorten huonon terveydentilan yleisyys**

Tämä indikaattori esittää 8. ja 9. luokkalaisten osuuden, jotka kokevat terveydentilansa joko keskimääräiseksi, melko huonoksi tai huonoksi.

- **Kouluterveyskyselyn soveltaminen**

Kouluterveyskysely tuottaa maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

- **Kaatumisesta johtuvat eläkeikäisten hoitojaksot**

Tämä indikaattori esittää kaatumisen tai putoamisen seurauksena sairaanhoitoa saaneiden yli 64-vuotiaiden osuuden. Hoitojaksojen vuosikohtainen lukumäärä on esitetty kymmentä tuhatta samanikäistä asukasta kohden.